

» est ut iudicium incipiat a domo Domini¹. Et scito quia » Dominus non abjiciet innocentem² : » quamvis corripiat quem diligit, et flagellet omnem filium quem recipit³. « Fortis robore cordis, non vivificat impium⁴ : » quamvis ad tempus ei parcere videatur. Et bene, « Fortis » robore cordis, » quia tunc eum non vivificabit, quando seræ poenitentiae locum quæret cum lacrymis, et non inveni-erit, nec flectet ad misericordiam fortiter judicantem, quem modo misericorditer admonentem contemnit. « Et » iudicium pauperibus dabit : » quo judicent eos, a quibus patiuntur iniquitatem. Et bene « pauperum, » ut superius « impium » divitem intelligas, id est, superbum. « Non auferet a justo oculos ejus⁵. » Etiam cum eum velut in fornace probat tentatione tribulationis, non ei auferet intelligentiam, qua cognoscitur et colitur Deus. Ex quo satis ostendit impiorum poenam esse ipsam cæcitatem, etiam cum videtur eis parci. « Et cum regibus in » solio : » subauditur, sedere eos fecit, hoc est, justos. Reges autem dicit qui carnem suam regunt, unde est illud : « Quis est rex qui vadit committere bellum cum » alio rege⁶, etc. Et sedere eos fecit in perpetuum, et » exaltabuntur⁷. » Et hic subauditur quod supra dixit, cum regibus in solio ; « Exaltabuntur » autem dixit, quoniam humiliati sunt. « Et qui compediti sunt compedi- » bus⁸. » A quo vinculo dicit Apostolus sibi bonum esse dissolvi, et esse cum Christo⁹ : id est, retinacula hujus vitæ, « In qua corpus, quod corrumpitur, aggravat ani- » mam¹⁰. Capiuntur in funibus paupertatis¹¹. » Convin- ciantur longis consuetudinibus delectationum carnalium, quæ sunt de rerum indigentia, quibus mortalis vita sus-

¹ Petr. iv, 7. — ² Job. xxxvi, 5. — ³ Hebr. xii, 6. — ⁴ Job. xxxvi, 6. — ⁵ Ibid. 7. — ⁶ Luc. xiv, 31. — ⁷ Job. xxxvi, 7. — ⁸ Ibid. 8. — ⁹ Philip. i, 23. — ¹⁰ Sap. ix, 15. — ¹¹ Job. xxxvi, 8.

tentatur, et agitur. « Et annuntiantur eis opera eorum¹. » Non utique bona, sive ista ipsa concupiscentialia, de quibus dicitur : « Scio quia non habitat in carne mea bo- » num² ; » quæ etiamsi non regnent in nostro mortali cor- pore ad obediendum eis, non tamen desunt : sive quibus ad hæc venire homo meruit ex traduce peccati. « Et delicta, » cum fuerint roborati³. » Ipsa sunt opera, quæ supra dixit. Non enim infirmis facile possunt annuntiari, id est, manifestari ; sed iis qui jam ita profecerunt, ut transierint omnem istam iniquitatem, quæ vulgo nota est in apertis- simis operibus flagitiosis et facinorosis. « Sed justum » exaudiet⁴ : » eum scilicet, qui ex fide vivit⁵, ut gratiæ Dei deputet, non meritis suis, non solum quod secundum vitæ istius modum justificatus est, sed etiam quod restat, ut ab universo delictorum malo liberetur : quæ annun- tiat veritas fidelibus, cum fuerint roborati, quando capi- entur in funibus paupertatis : adhuc enim compediti sunt compedibus, nondum exaltati, ut sedeant in solio cum regibus in perpetuum. « Et dixit, quia convertentur » ab iniquitate. Et dixit, » subaudiendum est, Deus : « Si » audierint, et servierint, complebunt dies suos in bonis, » et annos suos in gloria⁶. » Tunc vero nullum peccatum erit in homine, quia nulla erit mortis contentio, id est, in- digentia mortalitatis, quæ facta est de peccato, cum jam dicetur : « Ubi est, mors, contentio tua⁷. Impios vero non » faciet salvos : eo quod noluerunt scire Dominum. » Hoc ad gentes magis videtur pertinere. « Et cum monerentur, » inobedientes erant⁸. » Hoc ad Judæos, et omnes qui eis per inobedientiam similes sunt, etiam in Ecclesia. « Et » hypocritæ corde ponent furorem : » quo Dominum cru-

¹ Job. xxxvi, 9. — ² Rom. vii, 18. — ³ Job. xxxvi, 9. — ⁴ Ibid. 10. — ⁵ Habac. ii, 4. — ⁶ Job. xxxvi, 10, 11. — ⁷ I Cor. xv, 55. — ⁸ Job. xxxvi, 12.

cifixerunt. « Non clamabunt, quia ligavit eos : » honore nominis super omnes gentes. « Moriatur ergo in juventute anima eorum¹ : » in superbia, qua se extollebant veluti de meritis operum suorum. « Et vita eorum vulneretur ab Angelis. » Commodius accipitur a nuntiis veritatis : « Quorum aliis odor vitæ in vitam, aliis odor mortis in mortem². Quod tribulaverint infirmum et » invalidum³ : » illud infirmum est Dei, quod fortius est hominibus⁴. « Judicium vero mansuetorum statuet⁵ : » ipse Dominus exemplo mansuetudinis suæ differens etiam vindictam imitantium se, sed tamen certo futuram. « Et » quia decepit te ab ore inimici abyssus⁶. » Decepit, sicut visum est persecutoribus ejus, profunditas hujus sæculi Christum ab ore falsi testis; ad ipsum enim Dominum convertit sermonem. « Effusi subter eam, » subaudiendum, deceperunt te : gravati enim terrenis cupiditatibus subter abyssum effusi dicti sunt. « Et descendit mensa » tua plena pinguedine : » sacramentum corporis et sanguinis ejus, panis qui de cælo descendit⁷. « Non deficiet » justos judicium⁸. » Quamvis edant pauperes, et saturerentur, ad imitandas passiones Domini, parati de plenitudine charitatis; non tamen ideo non facit judicium ipsorum cito. « Et ira super impios erit, propter impietatem » munerum, quæ accipiebant iniquitatibus⁹. » Omnia munera dicit, quæcumque commoda temporalia, propter quæ commoda iniquitates fiunt. « Non te avertat voluntas » animi¹⁰. » Domino dicitur, non monentis auctoritate aut jubentis audacia, sed locutione prophetiæ per imperativum modum futura prædicentis; sicuti est : « Accingere gladium tuum super femur potentissime¹¹. A pre-

¹ Job. xxxvi, 13, 14. — ² 2 Cor. ii, 16. — ³ Job. xxxvi, 15. — ⁴ 1 Cor. i, 25. — ⁵ Job. xxxvi, 15. — ⁶ Ibid. 16. — ⁷ Joan. vi, 50. — ⁸ Job. xxxvi, 17. — ⁹ Ibid. 18. — ¹⁰ Ibid. 19. — ¹¹ Psal. xlv, 4.

» cibus infirmorum¹ : » cum in necessitate fuerint clamantium : « Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore » mortis hujus². Et omnes qui habent fortitudinem³ : » præsumentes de operibus suis, et suam justitiam volentes constituere⁴. « Noli extrahere per noctem⁵. » Manifestum sit quod eos a populo tuo secernis, sive illos superbos qui de oliva fracti sunt, sive sarmenta de vite amputata, unde hæreses et schismata exorta sunt. « Ut ascendant populo » pro eis : » ut inserantur infirma hujus mundi confusis fortibus⁶. « Quoniam qui se humiliat, exaltabitur : et qui » se exaltat, humiliabitur⁷. Sed cura ne quid facias in » decens⁸ : » ne nomen Domini Dei et doctrina blasphemetur, dum dicunt, quorum judicium justum est : « Faciamus mala ut veniant bona⁹. Hoc enim elegisti super » inopiam¹⁰. » Non solum elegisti inopiam confitentis, sed super hanc vitæ ac morum decus, ut doctrina salutaris ornetur in omnibus. « Ecce Deus consolabitur, vel, roborabitur in fortitudine sua¹¹. Quia etsi crucifixus est » ex infirmitate, sed vivit ex virtute Dei¹². Quis enim est » sicut ille potens? Vel quis est qui discutiat opera ejus¹³? » tanquam judicans de illo cum ipse sit judex vivorum et mortuorum. « Aut quis est qui dicat : Egit inique? Memento quia magna sunt opera ejus, quæ laudaverunt » viri¹⁴ : » Evangelistæ atque omnes prædicatores verbi, ministerio suo vita congruentes. « Omnis homo respicit » ad eum : » memor infirmitatis humanæ. « Quicumque » compunguntur homines¹⁵ : » pœnitentia peccatorum, homines sunt. « Ecce Deus multus, et nescimus¹⁶. Multus, quia sicut abundavit peccatum, superabundavit gra-

¹ Job. xxxvi, 19. — ² Rom. vii, 4. — ³ Rom. xxxvi, 19. — ⁴ Rom. x, 3. — ⁵ Job. xxxvi, 20. — ⁶ 1 Cor. i, 27. — ⁷ Luc. xiv, 11. — ⁸ Job. xxxvi, 21. — ⁹ Rom. iii, 8. — ¹⁰ Job. xxxvi, 21. — ¹¹ Ibid. 22. — ¹² 2 Cor. xiii, 4. — ¹³ Job. xxxvi, 22, 23. — ¹⁴ Ibid. 24. — ¹⁵ Ibid. 25. — ¹⁶ Ibid. 26.

» tia¹. Nesciemus » autem ex persona eorum dictum est: « Quorum ex parte cæcitas facta est, donec plenitudo » gentium intraret². Numerus annorum ejus infinitus: » propter æternitatem positum est. « Ei autem numerabiles » stillæ pluvie³. » Hoc enim, quod homines prædicatores implevit Evangelium, numerabile est usque in consummationem sæculi, « Donec auferatur scientia quæ ex » parte est, et veniat quod perfectum est, facie ad faciem⁴. Effundetur imber per semitas suas. » Non enim viæ malorum capient eum: « Fluunt nubes et tenebrascent super homines plurimos⁵. » Quia etsi obvelatum est Evangelium, in his qui pereunt est obvelatum. « Horam constituit jumentis, et sciunt cubilis ordinem. » Quoniam cognovit bos possessorem suum, et asinus » præsepe domini sui⁶. In his omnibus non obstupescit » animus ejus⁷. Initium sapientiæ timor Domini⁸. Nec » mutatur cor tuum a corpore⁹: » ut elevatum a terra sursum habeatur ad Dominum. « Si cogitaverit extendere » nebulam; » ut qui vident cæci fiant¹⁰. « Æque ut per » tabernaculum expandit eam¹¹. » In carne quippe mortali tanquam tabernaculo habitans, per eam non est agnitus a persecutoribus, dum eis cessit, et eam extendit atque expandit in cruce. « Ecce: » fundit super omnia lucem suam, quam absconderat, cum cæcitas ex parte in Israël fieret, effundit super omnes gentes¹². « Et radices » maris contextit¹³. » Cupiditatem sæculi redarguit. Non enim ad abscondendum lux contegit, sed ad manifestandum. In eis enim judicavit populos, ostendendo illis peccata eorum per lucem veritatis. « Dabit escam plurimis¹⁴: »

¹ Rom. v, 20. — ² Id. xi, 26. — ³ Job. xxxvi, 26, 27. — ⁴ I Cor. iii, 12. — ⁵ Job. xxxvi, 27, 28. — ⁶ Isaï. i, 3. — ⁷ Job. xxxvi, 28. — ⁸ Psal. cx, 10. — ⁹ Job. xxxvi, 18 et 29. — ¹⁰ Joan. ix, 39. — ¹¹ Job. xxxvi, 30. — ¹² Rom. xi, 25. — ¹³ Job. xxxvi, 30. — ¹⁴ Ibid. 31.

utique agnoscentibus, cum arguuntur peccata sua, et esurientibus ac sitientibus justitiam. « In manibus contextit lumen(4). » Si ab eo quod sunt « immanes; » his qui non dimittunt peccata hominibus, cum sibi a Deo dimitti velint: si autem ab eo quod sunt « manus; » his qui de manibus suis, hoc est, de operibus, extolluntur, se ipsos justificantes. « Contextit enim lumen, » ad hoc dixit, ne videatur ab eis quia excæcatum est insipiens cor eorum¹. « Et mandavit de eo in contrarium²: ut qui faciunt veritatem, vel dimittendo ut dimittatur eis, vel confitendo mala sua, ut gratiæ Dei subdantur, ipsi veniant ad lucem ut manifestentur opera eorum, quoniam in Deo sunt operata³, non in ipsis. Contrarius est enim et immani misericors, et superbo humilis. « Ut nuntiaret super illo » amico suo⁴: » super illo lumine, hoc est, de illo quod contextit, ut absconderet immani et ingrato; ut id annuntiaret, id est, aperiret, non jam servo sub lege, sed reconciliato per gratiam; aut « Amico suo, » imitatori suo: « Quia et Filius hominis non venit ministrari, sed ministrare⁵. Possessionem contra eum qui ascendere nituntur: » ut ipsum lumen possideant, qui se a terrenis extrahunt. Ipsi enim annuntiat qui adhuc enituntur ascendere; quia cum ascenderent, non opus erit annuntiatore facie ad faciem videntibus. « Contra eum » vero quod ait, « Ascendere nituntur, » non quasi adversantes, sed obviam euntes; sicut Apostolus dicit: « In obviam » Christo⁶. »

XXXVII. « Sed et in hoc obstupuit cor meum: » admiratione. « Et evulsum est de loco suo: » de terrenis rebus, quibus delectabatur, ut sursum habeatur ad Dominum. « Audite » sonitum terroris et vocis ejus⁷. » Hinc eum apparet ista

¹ Rom. i, 11. — ² Job. xxxvi, 32. — ³ Joan. iii, 2. — ⁴ Job. xxxvi, 33. — ⁵ Matth. xx, 28. — ⁶ I Thess. iv, 17. — ⁷ Job. xxxvii, 1, 2.

in spiritu dicere. Nam incipit dicere cur evulsum sit cor ejus de loco suo, auctoritate scilicet Evangelii per totum orbem terribiliter sonantis: « Pœnitentiam agite, appro- » pinquavit enim regnum cœlorum¹. Et strepitu oris illius » exeunt: » ad eos utique qui foris sunt, in delectationibus rerum visibilium. « Subter universum cœlum circuit, et » lumen ejus in finibus terræ: « dum Ecclesia per omnes gentes diffunditur. « Post eum fremet vox². » Post primum adventum ejus novissima tuba secundi adventus ejus in claritate tonabit. « In sonitu superbæ suæ. » Superbiam pro celsitudine posuit: quia primus adventus in humilitate fuit. « Et non poterit investigari, cum audita fuerit vox » ejus. » Nunc ergo quærat³ Dominus, dum inveniri potest, hoc est, comprehendi ad salutem per fidem non fictam. Tunc enim non poterit, cum venerit judicare, et audita fuerit vox ejus dicentis: « Ite in ignem æternum³. » Quoniam sera tunc erit, et infructuosa infidelium pœnitentia. « Tonabit fortis in voce sua mirabiliter⁴. » Quia non fortitudinis ejus, sed infirmitatis nostræ ex participatione mortalitatis vox illa fuit primi adventus ejus, de quo dictum est: « Quod infirmum est Dei, fortius est hominibus⁵. » Fecit enim magna quæ nesciebamus⁶. » Hæc in primo adventu; et ideo postea ad exigenda quæ dedit, judex venturus est. « Quæ nesciebamus » autem dictum est ex persona eorum, quos latuit Divinitas Domini, in infirmitatem carnis intuentes. « Præcipiens nubi: Esto super » terram: » carni suæ, ut per sacramentum accipiatur, in memoria ejus, ad imitationem humilitatis et informationem charitatis. « Et tempestas pluviae et tempestas im- » brium potestatis ejus⁷. » Est enim nubes quidem super terram: sed quando exprimat⁸ ad irriganda corda per

¹ Matth. III, 2. — ² Job. xxxvii, 1-4. — ³ Matth. xxv, 41. — ⁴ Job. xxxvii, 5. — ⁵ I Cor. I, 25. — ⁶ Job. xxxvii, 5. — ⁷ Ibid. 6.

pluviam imbresque sermonis. Quod fit cum sacramenta intelliguntur, non in nostra, sed in ipsius potestate est. « In manu omnis hominis signat¹. » Significat ei per opera ejus quam reus sit, ut sciat omnis homo infirmitatem suam, et clamet; « Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus²? Introierunt autem bestiae sub protectione, et quieverunt in cubili³. » Introierunt autem peccatores sub indulgentia gratiæ, et quieverunt in conscientia, remissis peccatis. « De promptuariis supervenit » tempestas: » tentatio de occulto rerum ordine. « Et de » promptuariis frigus⁴? » de secretis judicium in eos, qui non perseverant; ut refrigescat eorum charitas ex abundantia iniquitatis⁵. Merito enim contingit eis, dum spem suam non in Deo, sed in hominibus ponunt. « Et ab spiritu Dei » dabitur glacies⁶: » Non solum ex abundantia iniquorum frigescent, qui spem ponunt in hominibus: sed etiam ex operibus bonis eorum, in quibus est Spiritus Dei, durescunt quidam quasi glacie livoris, quibus est Paulus odor mortis in mortem. Et ad hæc quis idoneus⁷, » ut intelligat quoniam recte ac juste ab Spiritu Dei dabitur glacies? Sicut enim carnalibus homines laudantibus contingit ex hominum iniquitate frigescere desperando: ita carnalibus ab hominibus laudari cupientibus contingit ex hominum justitia durescere invidendo. « Gubernat autem aquam qualiter illi placuerit⁸, ut pluat super unam civitatem, et » et super aliam non pluat⁹: » quod ad imbrem attinet spiritalem, pro subditarum aut non subditarum meritis animarum. « Et frumentum irrigavit nubes. » Simus ergo frumentum, si cupimus irrigari. « Disseminavit nubem lucem suam¹⁰. » Evangelium incarnatio-

¹ Job. xxxvii, 7. — ² Rom. vii, 24. — ³ Job. xxxvii, 8. — ⁴ Ibid. 9. — ⁵ Matth. xxiv, 12. — ⁶ Job. xxxvii, 10. — ⁷ 2 Cor. II, 16. — ⁸ Job. xxxvii, 10. — ⁹ Amos. iv, 7. — ¹⁰ Job. xxxvii, 11.

nissuæ. « Et ipsa per circuitum vertitur : » per orbem terræ ipsa tractatur. « In gubernaculis ad operandum omnia, quæ mandaverit eis¹. » Gubernacula, in quibus illa nubes per circuitum vertitur, prædicatores sunt verbi, per quos Ecclesiæ gubernantur ad operanda omnia mandata Dei. « Hæc constituta sunt ab eo super terram² : » a Domino nostro Jesu Christo. « Sive in tribu, » sive in terra sua. » Sive in tribu Juda, unde secundum carnem natus est, et passus, et resurrexit, et ascendit in cælum : ex hac enim geniti erant Apostoli, et multi fratres prope inventi et salvi facti : sive ante passionem ejus per ipsum vocati, sive post ascensionem per Apostolos in ipsa Jerusalem, atque in Ecclesiis Judææ, quæ erant in Christo, sicut commemorat apostolus Paulus, propter veritatem Dei, ad confirmandas Patrum promissiones³. « Sive in » misericordia inveniri voluerit eam⁴ : » illam nubem scilicet in misericordia voluerit inveniri a credentibus gentibus. Hoc enim sequitur : « Gentes autem super misericordiam glorificare Deum⁵. Auribus percipe hæc Job. » Quasi renovat intentionem, dicturus de vocatione gentium. « Sta, et commovere virtutem Domini⁶. » Noli moveri mente, aliquid tibi tribuendo. « Scimus quia Deus posuit » opera sua : » reprobans utique gloriantes de operibus suis. « Cum faceret lucem de tenebris⁷ : » cum justificaret impios. « Fuistis enim aliquando tenebræ, nunc autem » lux in Domino⁸. Scit differentiam nubium : » Evangelistarum aliorum sibi ante passionem, aliorum post passionem credentium. « Et ingentes lapsus malorum⁹ : » non eorum qui elapsi sunt crucifigentes eum, ut eos postea pœniteret, et baptizarentur in eo; sed eorum lapsus qui

¹ Job. xxxvii, 12. — ² Ibid. 13. — ³ Rom. xv, 8. — ⁴ Job. xxxvii, 13. — ⁵ Rom. xv, 9. — ⁶ Job. xxxvii, 14. — ⁷ Ibid. 15. — ⁸ Ephes. v, 8. — ⁹ Job. xxxvii, 26.

nec corrigi potuerunt, perseveranter etiam postea perseverantes Ecclesiam : horum enim non parvi, sed ingentes lapsus sunt. « Tua vero stola est valida : » dignitas superba; tanquam in eum quippe dicitur, qui de operibus suis audet extolli. Quiescente terra ab Austro, firmabis cum eo » cælos, qui æqualiter ad videndum fusi sunt¹. » Ab Austro terram congruenter intelligimus eos, qui de Judæis crediderunt in Christum. Sicut enim sol ab Aquilonari terra remotior est, Australi autem vicinior : ita quos prope inventos dicit Apostolus luci Evangelistarum², non absurde accipiuntur terra ab Austro. Sicut autem cælos Evangelistas solemus accipere, ut est, « Cæli enarrant gloriam » Dei; » de his enim dictum est, « In omnem terram » exivit sonus eorum, et in fines orbis terræ verba eorum³ : » ita terras recte accipimus plebes, quibus evangelizatum est. Et quoniam plebes, quæ de Judæa crediderunt, postquam quieverunt, exeuntes de hac terra, (nunc enim hic non sunt.) firmata est tamen auctoritas Evangelistarum in Ecclesiis quæ sunt ex gentibus, firmata autem misericordia Dei, non jam opitulante auctoritate Ecclesiarum Judææ, quæ in Christum est; propterea sensus hic est, ut per interrogationem pronuntietur : « Numquid tu quiescente terra ab Austro, id est, jam non existente in hac vita plebe ulla christiana ex Judæis, firmabis cum eo Evangelistas, et divinarum Scripturarum libros, qui per misericordiam Dei non solis Judæis sed etiam gentibus æqualiter ad videndum fusi sunt? Gratiam quippe Dei commendat et misericordiam, ne quis de meritis gloriatur, quæ Judæorum erat superbia. « Quare doce me quid dicamus ei, et requiescamus multa dicentes⁴. » Quia non est quod ei dicant convicti nullum se habere meritum

¹ Job. xxxvii, 17, 18. — ² Ephes. ii, 17. — ³ Psal. xviii, 2 et 5. — ⁴ Job. xxxvii, 19.

per se ipsos, sed ejus indigere misericordia. « Numquid » liber aut scriba assistis mihi, ut stans faciam hominem « tacere¹? » Quare ergo non dicis, si habes quod dicas? Non enim quasi dictanti mihi excipis, ut tu nihil dicas; sed utique colloquimur. « Omnibus autem non est visibile » lumen, quod refulget in nubibus². » Redit ad ea, quæ dicebat de spe remissionis peccatorum et illuminationis gratiæ per misericordiam Dei: refulget enim lumen in nubibus. Non tamen ipsarum nubium proprium est; illuminantur enim. Aliud est enim quod fulget suo lumine, aliud quod refulget illustratum. Sed non est omnibus visibile. Multi enim putant lumine suo fulgere animas, cum sapientes sunt. Unde sunt illi, qui dicentes se esse sapientes, stulti facti sunt³. « Et spiritus transit, et » mundabit eas⁴. » Hic spiritum dixit, de quo dictum est: « Ab increpatione spiritus iræ tuæ⁵, » et, « A spiritu tuo » quo fugiam⁶? » Per correptiones enim tentationum ostenditur hominibus meritum eorum, quia ipsi peccatis suis tenebræ sunt, et egent gloria Dei⁷, ut illius lumine illustrari velint, illi dantes honorem, non sibi; atque ita deposita superbia, mundentur a delicto magno: nam Spiritus sanctificationis non transit, sed manet. « Ab Aquilone » nubes coloris aurei⁸. » Ab sceleratissima impietate, et a Deo longe remota, veniunt tamen mundati atque conversi, et illuminati sapientia: unde, nisi per gratiam, qua non merita attenduntur, sed peccata dimittuntur? unde ille cum sibi vellet ignosci, « Doceam, inquit, iniquos vias » tuas, et impii ad te convertentur⁹: » tanquam nubes ab Oriente vel Aquilone jam coloris aurei, illuminatis tenebris suis. « In his est magna gloria et honor Omnipot-

¹ Job. xxxvii, 20. — ² Ibid. 21. — ³ Rom. 1, 22. — ⁴ Job. xxxvii, 21. — ⁵ Psal. xvii, 16. — ⁶ Id. cxxxviii, 7. — ⁷ Rom. iii, 23. — ⁸ Job. xxxvii, 22. — ⁹ Psal. l, 15.

» tentis¹. » Cui plurimum dimittitur, plurimum diligit. Quoniam potest et impium justificare qui est Omnipotens. « Et non invenimus alium similem virtuti ejus², » Solus enim hic peccatum non fecit, « Nec inventus est dolus in » ore ejus³. » Solus enim Deus verax; « Omnis autem homo » mendax⁴: » unde vicit cum judicaretur Deus homo factus. « Qui juste judicat, non putas exaudire eum⁵? » Non itaque homo de venia desperando, addat peccata peccatis, tanquam addictus jam damnationi, quia certus est de justitia Dei, sub qua non potest esse impunitus. Ita enim Deus juste judicat, ut etiam exaudiat veniam deprecantes; et tanto magis quanto magis juste judicat. Non enim justii judicii est, poenitentes supplices miscere cum iis, qui recusant humilitatem et satisfactionem poenitiæ. « Propterea timebunt eum homines⁶: si se homines esse meminerint, confitendo peccata sua: quia adhuc homines sunt, quibus dicitur: « Nonne homines estis? Timebunt » quoque eum et sapientes corde⁷: » ne sibi tribuendo quod acceperunt, et dicendo se esse sapientes, stulti fiant⁸. Potest enim auferri superbis, quod datur humilibus. Quapropter et sapientes quamvis cordis illuminatione, non linguæ jactatione sapientes sint et reges, spiritualiter judicantes terram, ipsi autem a nemine judicentur, serviant tamen Domino in timore, et exultent cum tremore, ne pereant de via recta⁹; « Deus est enim qui operatur in eis » et velle et operari pro bona voluntate¹⁰. »

XXXVIII. « Et posteaquam quievit Eliu loqui, dixit » Dominus ad Job per turbinem nubis¹¹. » Etiam hoc modo vox ista facta est, quomodo ad Moysen, vel quomodo cum se Dominus tribus Discipulis in monte osten-

¹ Job. xxxvii, 22. — ² Ibid. 23. — ³ 1 Petr. ii, 22. — ⁴ Psal. cxv, 11. — ⁵ Job. xxxvii, 23. — ⁶ Ibid. 24. — ⁷ Ibid. — ⁸ Rom. 1, 22. — ⁹ Psal. ii, 11, 12. — ¹⁰ Philip. ii, 13. — ¹¹ Job. xxxviii, 1.

disset¹: tamen quod non dictum est simpliciter per nubem, sed, « Per turbinem nubis, » hoc significari arbitror, quod non per sanam carnem interrogatus, hoc est, tentatus est Job, sed per tribulationem perturbationemque carnis. « Quis est qui celat me consilium, continens sermones in » corde, et me putat dare². » Nemo est ergo, qui se immeritum pati aliquid asperum dicat; quia si non factis, saltem verbis peccatur; et si non verbis, saltem temeraria præsumptione intus in corde, vel sermonibus cogitationum: et quoniam Deum non latent, nemo flagellatus dicat indigne se accipere disciplinam, quasi ultra non sit, quo per illam proficiat. Sciendum est enim, sic in principio libri hujus diabolo laudatum Job testimonio Dei, et in fine tribus amicis ejus, ut tamen nosset Deus quantum ei deesset ad perfectionem, quo etiam laudabiles secundum hanc vitam viros, et Deo jam placentes, paterna flagella perducunt; quæ noluit ab Apostolo remove, dicens: « Sufficit tibi gratia mea, nam virtus in infirmitate » perficitur³. » « Accingere tanquam vir lumbum tuum⁴. » Significat ad hoc pati dura et amara Dei servos in hoc sæculo, ut omnes affectiones suas a terrenarum delectationum flexu colligant, atque constringant. « Interrogabo » te, tu autem responde mihi. Ubi eras cum fundarem » terram⁵? » Hinc jam commendare incipit eminentiam Domini nostri Jesu Christi, quia in ipso est salus omnium percussorum venenata suasionem serpentis, ne in se sibi quisque salutem putet. Ille enim Deus, non sicut dictum est, « Dii estis, et filii Altissimi⁶: » sed cui rapina non sit esse æqualem Patri⁷: et Filius hominis, non sicut filii hominum in quibus non est salus; sed præ participibus suis⁸. Non enim justus tantum, sicut Job, sicut Paulus, sicut

¹ Matth. xvii, 1. — ² Job. xxxviii, 2. — ³ 2 Cor. xii, 9. — ⁴ Job. xxxviii, 3. — ⁵ Ibid. 4. — ⁶ Psal. lxxxii, 6. — ⁷ Philip. ii, 6. — ⁸ Psal. xlii, 8.

Ecclesia; sed etiam justificans tanquam unigenitus a Patre, plenus gratia et veritate¹. Ad insinuandam ergo differentiam divinæ humanitatis ejus, in quo princeps hujus mundi nihil invenit², quia in passione quæ non rapuit tunc exolvebat³; et justificationem sanctorum per peccatorum remissionem, quibus sanctis in unum redactis fit corpus ejus Ecclesia, cujus et particula est Job secundum historiam quia justificatus, et figura universæ, per prophetiam incipit dicere quæ dicturus est. « Ubi eras cum » fundarem terram⁴? » Utrum quia nondum erat, an quia non per eum fundata est, sicut per unicum Filium? et terram istam, an ipsam Ecclesiam? ipsa enim accepit lapidem angularem, de quo mox dicturus est. « Indica mihi, » si nosti scientiam. » Hæc enim quæ a Domino pro nobis temporaliter gesta sunt, ad scientiam pertinent. « Quis » posuit mensuras ejus, si nosti⁵? » secundum distributionem donorum spiritalium. « Unicuique enim nostrum » data est gratia secundum mensuram donationis Christi⁶. » Propter quod dicit: « Ascendens in altum, captivavit » captivitatem, dedit dona hominibus⁷. Quia si totum » corpus oculus, ubi auditus⁸? » Secundum mensuram quippe uniuscujusque partis incrementum corporis facit, in ædificationem sui in charitate. « Aut quis est qui in » duxit super eam funiculum⁹? » ut eam faceret hæreditatem suam, distinguens ab eis, quibus dicit: « Non » novi vos¹⁰? Novit enim Dominus qui sunt ejus¹¹. Aut » super quo circuli ejus fixi sunt¹²? » Quia constringunt eam, ne dissolvatur, divini libri fixi super Dominum: quia quisquis eos sine illo interpretari voluerit, fluitet atque erret necesse est. « Quis est autem qui misit lapidem an-

¹ Joan. i, 14. — ² Id. xiv, 30. — ³ Psal. lxxviii, 5. — ⁴ Job. xxxviii, 4. — ⁵ Ibid. 5. — ⁶ Ephes. iv, 7. — ⁷ Psal. lxxvii, 19. — ⁸ 1 Cor. xii, 17. — ⁹ Job. xxxviii, 5. — ¹⁰ Matth. vii, 23. — ¹¹ 2 Tim. ii, 19. — ¹² Job. xxxviii, 6.